

Зун нääмтә өвгн

1956-ч джил зунар, Хасгин нутгт Туркестан гидг балгъснд басл гääвгъä гидг цунцг халун öдр болв. Модна сүүдр темцäд, киитн унд хääгъäд адгъдж йовсн цагламдн, пошт зööдг күүкн манла зөрүд харгъад, хаджудм бидн йовсн Музгъна Мацг гидг күүкд күүнд нег бичг гаргъад öгчкäд йовдж одв.

Бичгиг эргүлäd хäläхлä, ма-нахна газрин тиизтä. Укс гигъäд сäkäд, умшхла, Троицк района Багъ Чонс сельсоветин Оватин голд бääдг Молкадин күүтрт, кезänä хальмгта хамдан өссн Михайлов Мишк гидг орс өвгнäs ирсн бичг болв.

Орс өвгн хальмгар бичдж гилдäд ик гидгär сонъмсдж умшвдн. Тер бичгиннь сүл талнь Мишк өвгн иигдж бичдж: „Хääмрүд минь, ода күртл ха-ма йовад йовнат? Кезä күртл тенд йовхмт? Таниг гаргъсн, өс-гсн öвкиртн болн ээджиртн эн мана бääсн тана газрт оршагд-ла. Тедн талан, ирдж эн газр-тан көгшртн. Ода ирх, цагтн болв. Дән чилв, äмтн төвкнв. Бидн цуг сән бääнävдн. Мана Молкадин орсмуд: Ствана Вань-кин, Михайлов Степкин, Боз-луга цуг менд бääцхәнä. Эдн нам таниг йир санджацхана. Тад-

ниг ирхлä, эдн ик байр кехмн. Цуг таднд нөкд-тус болх. Цуг öрк хальгмудтан нанас менд келтн. Би ода Элст деер бää-нäv. Ирцхätн! Тана таньдг Ми-хайлов Мишк“.

Мишк өвгнä келсн үгнь, сан-сн санань джил болл уга күүцв. 1957-ч джилин шинär, Комму-нистическ партин ЦК-а болн мана Советск Союзин Деед Со-ветс—Хальмг таньгъчиг шинäs бүрдäхмн гисн шиидвр гаргъв. Эн шиидврäs иштä мана халь-мгуд урднь өссн-боссн газр-тан ирдж бүүрлдж бääцхәнä.

Тер түрүн болдж ирсн улс-ла бидн бас дахлцдж Элстдән ирвдн. Элстд ирäd таньдг улс-ла харгълдхла манд саак бичг бичдг Мишк өвгн сананд орв. Музгъна Эрдä, Даван Увш би-дн гурвн Мишкиг хääвдн. Ми-шк өвгн Красн ульнцд, 11-ч герт бääдж.

—Мишк, менд бäнт!-гигъäд орхлам бидн, меддг хальмг үг сонъсчкад, Мишк яяхан медл уга, тотхджагъад, тайган тү-шäд, босад кун болгъиг онь-гъад, хälädжägъад, негим бидн тәнäd, теврäd умсäd, цагъ-ан буурл сахлинь йозуарар цегән болн бүлән нүлмсн цалд-цалд асхрад тургльв.

Эн газрт күн болдж үүдс-
нäs нааран мана эк, эцклä
хамдан үүрлдж йовси Мишк
өвгн, үнн цагъан седклäрн ха-
рм төрäd, байрта бүлän нүлм-
сän үзүлäd оркхлань, бидн
чигн нүдндän күч күрч чадад,
халун нүлмсärн хәрү өгч,
халхаснь тач авч үмсвдн...

Минь эн байрлси саамд
Мишк өвгн маниг гаргъси,
цал буурл сахлта цагъан аав
болдж энъкрлгдв.

— Ода орн - газртан хәрү
нүүдж ирси мана хальмгуд,
цуг сän байрта болдж, сүүртн
бат, бүүртн өлзäта болдж,
цугъар манахс мини наснд
күртн! — гидж хальмгар йөрäv.

Эрендженя Кость.